

In de rokersclub van Heist,
daar is 't plezant,
maar pas op, vooral...
dat uw pijpke nog brandt !

Zo begint het refrein van het rokerslied, met tekst van Joseph Valcke.
Het wordt gezongen op de melodie van het franse chanson 'Charleston'.
Een onvergankelijke hit !

Een onvergankelijk clublied van de Heistse pijprokers met een rijk verleden,
waaruit we graag enkele feiten en anekdoten in herinnering brengen.

Twee wereldoorlogen, hebben de pijp van de Heistse rokers niet kunnen doven.
Integendeel, de lustige rokers die laten de Koninklijke vereniging "De Ware
Vrienden" werd, hebben zowel na 14/18 als na 40/45 de stimulans gevonden
om hun activiteiten uit te breiden en nog meer luister bij te zetten.
Zelfs heden ten dage, als wanneer reeds vele rokersclubs in België de
"pijp aan waarten" hebben gegeven, wordt er in "Café Ferry Bank" nog elke
maandagavond door de hofdame en hoofdvrouw "GEEFT VUUR" geroepen.
Naar Jef Valcke ons vertelde werd er te Heist in clubverband reeds aan pijp-
roken gedaan in 1882 bij Pietje Pek (Pieter Vlietinck) in de Kruisstraat,
waar later café Rodet kwam en nu 'pallieter' is. Vermoedens bestaan zelfs
dat 100 jaar geleden al rook uit de pijp werd geblazen bij Dhaene in de
Vlamingstraat.

Zeker is het alvast dat Alfred Martony (Fredje Pauw) er bij was om de ro-
kersclub in 1909 definitief vorm te geven in het café van Gustaaf Leber
ter Panestraat. Achter de bestuurstafel zaten onder andere : Leopold Ga-
vels, Gust Leber, Joseph Huyghe, Jos. Debedts (Jef Beste) Theophiel Macrinck
Honore Devoogt (Soepe), Leon Martony (Broer van Fred) Jules Latruwe, Pieter
Ackx (CoCapelle) Henri Huyghe, Birmin Vanwelden, René Verneille, Leopold
Neyts (Roste pol) Arthur Neyts, Jos Ackx, Leopold Ackx (CoCapelle), Victor
Vanbeveren (Jeks) en Henri Heysseman de "fakteur".
De eerste kampioen werd Leopold Ackx.

De nog jonge Alfred Martony (1891) zou het niet bij het pijproken laten.
Het was slechts het begin van een rusteloos leven, dat hem populair maakte
tot zijn dood. Hij werd vrijwillig strijder 14/18 en zou later een aktieve
rol spelen in het Heistse verenigingsleven. Bestuurslid werd hij o.a. van
de kaartclub 'de Duinenzonën', van de 'Vrolijke Spaarders', de Duinen-
galm en de 'Lustige Schutters'.

Fred Martony waagde het ook in de gemeentepolitiek en kwam in 1932 als grote overwinnaar uit de verkiezingsstrijd vormits de katholieken en de liberalen elk 5 zetels behaalden. Als enige D.S.P.-verkozene had hij uiteraard heel wat in de pap te brokken. Hij werd door de raad verkozen tot eerste schepen en zetelde aldus zes jaar met burgemeester Felix Dewytenaere en schepensissen (Frans) Degroote.

Na de tweede wereldoorlog hernam hij zijn plaats in de gemeenteraad en werd in 1950 zelfs verkozen tot provinciaal raadslid. Hij overleed op 10.02.1954.

En nu terug naar ons pijpke.

Het tweede hoofdstuk van de Heistse pijprokers begon in 1925, ter gelegenheid van een mislukte stichting van een duivenmaatschappij in café "De Nieuwe Zeehaven" bij Richard Pierickx (later Mouton).

"Meester" Jules Dewilde had het idee om een duivenmaatschappij op te richten maar met duiven spelen kost geld... Hij vond nochtans in Theo Wyckoes en Pieter Constandt (Leerze) onmiddellijk twee geldschieters.

De volgende zaterdag zou de stichting van deze vereniging op punt gezet worden, doch aan zijn oproep werd alleen door de twee voornoemde duivenmelkers gevolg gegeven. Dat was zeker onvoldoende om van start te gaan!

Acht dagen later kwam in de "Nieuwe Zeehaven" - als gevolg van dat dootgeboren kind - een rokersclub tot stand op initiatief van Jef Valcke.

Op die zaterdag van 17 oktober 25 werd het een nachtelijke stichtingsvergadering die het verhoopte succes kende. Een week later had de eerste prijskamp plaats met 42 deelnemers en elke week kwamen er nieuwe pijprokers bij.

Het lidmaatschap bedroeg 2,50 fr en het inleggeld per wedstrijd 3 fr.

Het bestuur was samengesteld uit voorzitter Gerard Standaert, sekretaris Jef Valcke, raadgevers Leopold Aekx (Cocapelle) en Ignaas Aekx (Kaasje) en leden Maurice Declercq (Kromme Maurice) Edmond Dewynck, Daniel Vanorro (Fox) Jos Vlietinck, Victor Vlietinck (Rape) Louis Malfeyt, Alfred Neysseman, Oscar Depaep, Victor Vanorro (de Rus) Oscar Obtebeke, Daniel Degroote (van Ardenois) Henri Blomme (speciaal)...

Tot het uitbreken van de oorlog 40/45 kwamen de pijprokers elke week naar 'Moutons' met de hoop 4 gr tabak wat langer in brand te houden.

Het pijproken was werkelijk 'in' te Heist.

Tijdens de oorlogsjaren bleef de pijp aan het rek hangen... wegens gebrek aan tabak.

de miserie van de tweede wereldoorlog was nauwelijks achter de rug (maar voor velen nog niet vergeten) of de rokersclub was weer present.

Bij de "Routons" kon niet herbegonnen worden, zodat het uitzien geblazen was naar een ander lokaal. De keuze viel op Café Perry Bank, bij Leon van Pol Mueschens, die zo pas uit Engeland teruggekeerd was. De Perry Bank zou meteen de bakermat worden, niet alleen van de groei en de bloei van de rokersclub "De Ware Vrienden" maar ook - en niet in het minst - van Oosthoekkeruis.

Bij de herneming van de activiteiten stond Henri Plomme aan het roer van een ganse ploeg Oosthoekkenaars die boordevol ideeën staken. We vernoemen er enkele: Camiel Slabbinck, Alfred Meysseman, die in 1964 voorzitter zou worden, Leon en Joseph Decorte (Kaastjes) Charles Lams, Leon Greyf (vaatje) René Vantorre (Ketsser), Jos Wtterwulghe (van de Broes), André Dhauw, Camiel Meyers, André Serreyn, de huidige lokaalhouder, Gerard Standaert, Camiel Devlaeminck (Fleuke), Gerard Galus, André Baert, Leon Dogimont, Leon Martony, Leopold Martony (pol van den Ibis) Alfred Greyf ...

Het aantal leden steeg heel vlug en liep in weinige jaren op van 100 naar 500. Vanaf de winter 50/51 grepen ook de vrouwen naar de pijp en de tabak. De eerste voorzitster was Mevr. Adrienne Vantorre en de sekretaresse Mevr. Helene Depaepe, die deze functie tot op heden waarnaemt. In de rokersclub was men toen reeds aan de 'emancipatie' toe... of waren de vrouwtjes de voorlopers van de huidige polle Mina's? Maar toch nog diskriminatie, want de mannen roken 4 gr en de dames slechts 3 gr.

Het bleef ook niet met een wekelijks onder onsje in café de Perry Bank. Buiten de gemeentegrenzen werden de Ware Vrienden geduchte tegenstanders in prijskampen te Middelkerke, Bernegem, Beerst, Koekelare...

In 1955 rookte Mointje Wille eens de eerste prijs met 91 minuten, op 38 deelnemers. Dat betekende 3 gr tabak gedurende anderhalf uur brandend houden. En 't was "straffe tubak...!"

In dezelfde prijskamp bij de mannen met liefst 140 deelnemers wist de regelmatigste roker van Hoist, Jos Wtterwulghe de derde prijs te behalen. Leon Greyf werd vijfde, André Serreyn achtste en Leon Vantorre tiende.

In 't zelfde jaar te Beerst waren de vrouwen prima en primus met Mevr. Devlaeminck (Fleuke) in 67 minuten. Derde werd Helene Depaepe (51 min) en zevende Alice Greyf (47 min).

Bij de mannen waren er 198 deelnemers.

De eereplaatsen werden bezet door Jef Valcke (vijfde) met een tijd van 123 min. en Jos Wtterwulghe zevende met 114 minuten.

Jos Wtterwulghe of Tjeppen van Pier de proeb, zoals ze hem beter kennen, is nog steeds West-vlaams rekordhouder met 204 minuten. Bij de vrouwen vinden we Olive Odgen aan de top met 150 minuten

En als we nu weten, dat in november 1976 lange de radio werd ongeroepen dat het wereldrekord pijproken op naam van een Japanner wordt gebracht met 210min, dan roekt het rekord van Joseph Wtterwulghe denkkelijk heel wat verder dan West-vlaanderen. Die Japanner zou het wereldrekord overgenomen hebben van een Fransman die met 200 minuten genoteerd stond. Dus is Pjeppen van Pier de Brees, zonder het zelf te weten, lange tijd wereldrekordhouder geweest ! Zoals Georges Yernandel destijds (1953) met de trekorgel, verwachten we dat Jos Wtterwulghe met de 4 gr tabak een publieke rekordpoging zal wagen...

Een verplaatsing die velen uit de rokerskring zich nog zullen herinneren, was deze naar Oostende. Niet om deel te nemen aan een prijskamp pijproken, maar om mee te doen aan het 'songfestival' van het visserslied.

De zangwedstrijd ging door in open lucht aan de oostendse kaai. Er was een enorme belangstelling van circa 5000 mensen. Het werd een nieuw succes voor 'De Ware Vrienden'. De jury koos Pisetto Dewilde als laureate met het lied "Matroosje mijn jongen". Jeannine Martony werd tweede met "Storm op Zee", terwijl ook Jos Wtterwulghe en René (Gutte) Houzee een ereplaats behaalden. Ook in hun eigen Oosthoek heeft de rokerclub grote prijskampen georganiseerd. In 1955 o.s. nadat een federatie was gesticht, werd op karnavalszondag het kampioenschap van de beide Vlaanderen op het programma gebracht. Heel de Oosthoek stonk toen naar de tabakrook !

Ter gelegenheid van het toekennen van de Koninklijke titel werd in 1956 een prijskamp uitgeschreven, waarbij een beker van de Koning te winnen was. Niet minder dan 262 deelnemers - afkomstig uit verschillende gemeenten van ons gewest - lieten zich inschrijven en er werd gerookt in zes café's. Winnaar werd een zekere Millecamps van Middellkerke, in café Dixi bij J. Pecuyper op de hoek van de Noord- en Guido-Gezellestraat, waar nu de schoenhandel 'Perfect' gevestigd is.

In 1958 - en dit is niet de enige keer geweest - werden de vissers van het bejaardentehuis de Godschalck te Oostende, op een vriendschappelijke prijskamp uitgenodigd. Het werd een evenement voor onze oude rokers, die niet met ledige handen naar huis werden gestuurd. Alle prijzen, waaronder glazen goede ouwe klare, siktak, rookgerief... worden hun geschonken. Het was zelfs de bedoeling om deze prijskamp in open lucht te houden. De gemeentelijke kiosk stond er al, ter hoogte van café Oosthoek, maar de regen kwam als spelbreker.

Dan maar noodgedwongen naar drie café's...

En steeds maar werden nieuwe idoeën uit de pijp geblazen.

De uitslagen van de wekelijkse prijskampen werden soms met de lapnamen gepubliceerd, omdat men nooit goed wist wie die vandierendonck, vantorre, slabbinck of ytterwulge was... Zo was het leesbaar!

1. Loon Mussche
2. Plewke
3. Pier Lagaai
4. Troubadour
5. Tjeppen Kaas
6. Malvientje-hourvint
7. Fred van Willemyns
8. Boer zijn knecht
9. Pier Slokke
10. Poy zoen zonne
11. Ex prézen van 't voetbal
12. 't jeppen van pier de breez
13. Constant van de Bels
14. Staf van Mon van Lowz

Er werd ook gerookt per ploeg man - vrouw, wat ook zijn charme had met meer dan één verrassende uitslag. Later zouden de prijskampen gehouden worden met handicap, met de bedoeling iedereen de kans te gunnen om prijs te roken (de krabbers kregen 5 minuten voorsprong).

In de organisatie van een prijskamp komt nog heel wat kijken om deze korrekt te doen verlopen... Er wordt vooral scherp toegekeken om bedrog uit te schakelen. Vooral tijdens inter-club-prijskampen. Niemand mag gaan plassen zonder begeleiding. Drinken is toegelaten, maar eten niet en elk ogenblik kan de controleur "vuur" vragen... Komt er geen rook meer uit de pijp dan mag men hem aan Maarten geven...

In dit soort pijproken speelt de techniek van het stoppen van de pijp en het "blazen" in de pijp een grote rol. Het schijnt zelfs bewezen, dat niet-pijprokers van nature, de beste rokers zijn in de prijskampen.

De stenen pijpen waaruit gerookt wordt, zijn tegenwoordig ook al duur betaald. In de gewone omgang zijn de stenen pijpen al lang uit de mode (wegens de valse tanden?). En er gaan er nog aardig wat stuk tijdens het rookseizoen.

De prijskamppijpen worden niet meegenomen naar huis, maar blijven netjes hangen op een rij aan een muurbord.

Sinds 1974 heeft de Koninklijke Rokersclub "De Ware Vrienden" de Oosthoekenaars en ook de rest van de bevolking verwend met hun folkloristische festiviteiten. Oosthoekkermis is al sinds jaren iets aparts. Er was zelfs een tijd dat de "grote" kermis voor de foorkramers slechts een aanloop was naar de veel sterker florerende oosthoekkermis, vooral de jaren dat de standplaatsen verpacht werden in de weide waar nu de verlengde Noordstraat is, de pannestraat en op het plein van de ijsfabriek. De foocinrichtingen hadden tijdens de dag hun werk (en inkomsten) van de kinderen en 's avonds van de vaders en de moeders. Wat is dat nu toch allemaal veranderd... De standplaatsen zijn verdwenen, maar de rokersclub die "rookt" verder.

Er is nog altijd een miss rokersclub en een miss Oosthoek. Een gouverneur en een gardo champagne (sinds 1950 luitenant) maar toch ging destijds het grootste sukses naar vaatje - troubadour.

Leon Greyf - troubadour, in de rol van globetrotter, kwam elk jaar van uit een ander land met gitaar, pluimhoed en glimmende 'moustache' naar de Oosthoek. De meest geslaagde aankomsten waren toch deze met de vliegende schotel, met 'rockndik' van de maan (1958) en uit Noerwegen en Denemarken al over de Noordzee.

Voor de aankomsten op het strand waren op de zeedijk zowat 2000 mensen saamgetroeft. Zekere keer werden zelfs plannen gesmeed voor een aankomst per vliegtuig met het strand als landingsplaats. Maar dit werd door SARRENA afgekeurd omdat de golfbrekers te dicht bijeen lagen.

Vaatje Greyf ging volledig op in zijn rol van troubadour. Hij wist wanneer hij zijn 'moustache' moest laten groeien, want ook dat moest echt zijn. Een oosthoekkermis voorbij, ging de snor er af tot... volgend jaar. Welnu, tot zelfs zijn eigen broer toe, beweerden dat het een valse snor was. Vaatje Greyf wilde het bewijs van de echtheid leveren en en zond zijn afgeschoren 'moustache' in een briefomslag naar zijn broer in Antwerpen.

Leontje Greyf is altijd een populair figuur geweest, die heel goed kon vertellen en grappen verkopen. Hij was daarenboven nog een goed muzikant in de Harmonie Willen is Kunnen ten tijde van chef Camiel Dewitte.

Troubadour had zijn maandag, maar de andere kermisdagen moesten ook gevuld worden. De rokersclub heeft daarmede nooit problemen gekend. De vijftiger jaren trokken zelfs de volksspelen in de Pannestraat veel volk. Vogelpik per fiets, muletrekken, liegen, eierkoers, teljoerkoers, zaklopen, de ouderwetse duivenvlucht en natuurlijk in het bijzonder de 'Tour de France' (nu nog steeds) stonden op het programma. In 1953 werd zelfs een ganzenkoning gekroond. Wie het eerst met één blote hand vanop de rug van een ezel de kop van de gans kon afdrukken was 'koning'. Sylvain Waeghe lukte het eerst, maar werd gedeklasseerd omdat hij beide handen had gebruikt. Ganzenkoning werd tenslotte Emiel Despiegelaere (Lagaai).

De wijkburgemeester en -garde (26 jaar dienst) hebben altijd gezorgd voor de goede orde. De eerste wijkburgemeester was Leon Ollevier, de ijsboer, die nooit of nooit stekjes had om zijn pijp aan te steken.

De rokersclub heeft er altijd aan gehouden hun feestviering een waardige apotheose te geven, met muziek en folkloristische groepen.

We herinneren van vroeger de pusketiërs uit Oostende, de signors en signoritas van Brugge, het Blankenbergse havenkwartier, de lustige trouwers uit Brodene, natuurlijk ook de Heistse Klakkertjes en de Oostendse 'schotten', en soms met een eigen creatie zoals Schipper naast Mathilde en de nettenbreisters.

Men zou kunnen zeggen : tot wat het pijproken kan leiden...

In de Oosthoek leeft een volk van werken en plezier.

De rokersclub vertolkt dat nog steeds tijdens 'hun' oosthoekkermis, die ieder jaar de voorbode is van een nieuw rokersseizoen, dat nieuwe kampioenen brengt en wederom nieuwe feesten...

Tot slot willen we nog de samenstelling geven van het huidig bestuur :

Voorzitter Alfred Meysseman (was er ook al bij in 1925)

Sekretaris Georges Delanghe

Schatbewaarder André Gerreyn

en verder als leden Gerard Galus, Robert Huylaert, Francois Desnyder, Helene Depaeppe, Adrienne Vantorre, Roger Vantorre en Gaston Degraeve.

Ere-voorzitter is niemand minder dan de Burgemeester van Knokke-Heist, Manu Desutter.

Bedankt "WARE VRIENDEN" voor de medewerking...

en nog veel suksessen.

Pierre Vantorre